

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie ze skargi A. M. D. i M. M. F.
o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w M. z dnia 2 grudnia 1991 roku, sygn. akt Ns [...]
w sprawie z wniosku Gminy K. o zasiedzenie,
przy uczestnictwie Skarbu Państwa - Starosty [...] reprezentowanego
przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej i Powiatu [...]
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 lipca 2021 r.,
skargi kasacyjnej uczestnika Skarbu Państwa - Starosty [...]
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 6 października 2020 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania**
- 2) zasądza od Skarbu Państwa - Starosty [...] na rzecz skarżących koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 2700 (dwa tysiące siedemset) zł.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 2 grudnia 1991 r. (Ns (...)), Sąd Rejonowy w M. stwierdził, że Skarb Państwa nabył z dniem 1 stycznia 1976 r. przez zasiedzenie własność zabudowanej działki nr 317/2 o powierzchni 3,7293 ha, położonej w R., gmina K. W wyniku skargi o wznowienie tego postępowania wniesionej przez A. D. i M. F., Sąd Rejonowy w M. postanowieniem z dnia 9 grudnia 2019 r. wznowił

postępowanie i zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że oddalił wniosek o zasiedzenie. Apelacja uczestnika Skarbu Państwa - Starosty M. od tego orzeczenia została oddalona postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z dnia 6 października 2020 r. Skarb Państwa wniósł skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej objętej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i orzecznictwa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolę „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

W ocenie skarżącego na oczywistą zasadność skargi wskazuje rozstrzygnięcie sprawy przez Sąd Okręgowy w oparciu o niepełne ustalenia faktyczne dotyczące okoliczności wejścia przez Skarb Państwa w posiadanie spornej nieruchomości, uniemożliwiające weryfikację istnienia dostatecznych podstaw do obalenia domniemania dobrej wiary posiadacza (art. 7 k.c.); także przy przyjęciu kompletności tych ustaleń ocena prawna Sądu w tym zakresie jest całkowicie chybiona.

W nawiązaniu do przytoczonej przez skarżącego przyczyny kasacyjnej, należy przypomnieć, że oparcie wniosku na oczywistej zasadności skargi wymaga

wykazania przez skarżącego niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka (*prima facie*) bez konieczności pogłębionej analizy zaskarżonego orzeczenia i studiowania akt sprawy, wadliwości wykładni prawa materialnego lub procesowego lub oczywiście błędnej subsumcji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, niepubl., z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, niepubl., z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, niepubl., z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, niepubl. oraz z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, niepubl.). Skarżący powinien zawrzeć w skardze wyodrębniony wywód prawny wskazujący, w czym przejawia się „oczywistość” skargi w przedstawionym rozumieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2008 roku, I CZ 64/08, niepubl., z dnia 19 grudnia 2001 roku, IV CZ 200/01, niepubl. oraz z dnia 9 czerwca 2008 roku, II UK 37/08, niepubl.). Zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., nr 13, poz. 230).

Skarżący nie wykazał tego rodzaju okoliczności. Skonfrontowanie argumentacji uczestnika z motywami zaskarżonego postanowienia wskazuje na nietrafność tezy o braku wystarczających ustaleń faktycznych pozwalających na zrekonstruowanie stanu świadomości przedstawicieli Skarbu Państwa (ówczesnej władzy publicznej) w momencie przejmowania w posiadanie spornego zespołu dworsko-parkowego w dniu 24 lutego 1945 r., a zatem jeszcze przed wydaniem rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 1 marca 1945 r. w sprawie wykonania dekretu PKWN z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (tekst jedn.: Dz. U. z 1945 r. Nr 3, poz. 13). Nie było zatem żadnych podstaw do przyjęcia przez przedstawicieli Skarbu Państwa, że wejście w posiadanie tej nieruchomości jest zgodne z prawem, zwłaszcza, że z ustaleń wynika, iż nie była ona wykorzystywana na cele produkcji rolnej. Zasadność tej oceny została następnie potwierdzona decyzją Wojewody (...) z dnia 30 kwietnia 2013 r., utrzymaną w mocy decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju

Wsi z dnia 3 listopada 2017 r. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazano już, że decydujące znaczenie dla stwierdzenia, czy w chwili objęcia nieruchomości w posiadanie Skarb Państwa powinien był wiedzieć o tym, że nie ma do tego tytułu prawnego, ma ocena, czy błędne zastosowanie przepisów dekretu o reformie rolnej - skutkujące bezprawnym przejęciem nieruchomości - może być uznane za usprawiedliwione w okolicznościach konkretnego przypadku (por. postanowienie z dnia 1 marca 2017 r., IV CSK 261/16 (nie publ. oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2013 r., II CSK 14/13, nie publ). We wniosku o przyjęcie skargi uczestnik nie wskazał argumentów pozwalających na przyjęcie, że przedstawiciele Skarbu Państwa pozostawali wprawdzie w błędnym, ale usprawiedliwionym towarzyszącymi przejęciu okolicznościami przekonaniu, że spełnia ona wymagania obszarowe i nadaje się do wykorzystania na cele reformy rolnej, a zatem byli w dobrej wierze, skoro z wiążących Sąd Najwyższy i nie podlegających kwestionowaniu w postępowaniu kasacyjnym ustaleń wynika, że przedmiotowa nieruchomość stanowiła zespół dworsko-pałacowy, miała charakter mieszkalno - rekreacyjno - wypoczynkowy i nie pozostawała w faktycznej funkcjonalnej łączności z pozostałą częścią majątku ziemskiego, podlegającą przejęciu na cele reformy rolnej. Teza o oczywistej zasadności skargi nie została zatem wykazana, stąd orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. oraz § 10 ust.4 pkt 2 w zw. z § 5 pkt 1 i § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

jw